

РЕЦЕНЗИЯ

от д-р Илиана Георгиева Велчева

професор, кат. „ Екология и ООС“, ПУ „ Паисий Хилендарски“
на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в
област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика,
професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма “Екология и
опазване на екосистемите“

Тема: „Изследване миграциите на египетския лешояд *Neophron percnopterus*
Linnaeus, 1758“ с автор Владимир Дамянов Добрев

Научни ръководители: доц дбн Дилян Георгиев - ПУ „ Паисий Хилендарски” и доц
д-р Георги Попгеоргиев НПНМ БАН София

Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-6556 от 19.12.2018 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема : „Изследване миграциите на египетския лешояд *Neophron percnopterus* Linnaeus, 1758“ с автор Владимир Дамянов Добрев за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма Екология и опазване на екосистемите.

1. Представени материали

В съответствие чл.36(1) от Правилника за развитие на академичният състав на Пловдивски университет“ Паисий Хилендарски“ на хартиен носител са представени следните документи:

1. Молба по образец до Ректора на ПУ за откриване на процедура.
2. Автобиография- европейски формат.
3. Диплома за образователно квалификационна степен „Магистър“ с приложение.
4. Протокол от КС за готовност на кандидата за предварително обсъждане.

5. Заповед на Ректора за разширяване на КС.
6. Протокол от предварително обсъждане в Катедрата.
7. Автореферат
8. Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи.
9. Справка за специфичните изисквания на съответния Факултет.
10. Списък на публикации.
11. Дисертационен труд.
12. Копие на публикациите по темата на дисертационния труд.
13. Заповед за зачисляване в докторантура.
14. Заповед за отчисляване от докторантура.
15. Заповед за Комисия за провеждане на изпити от Индивидуалния учебен план.
16. Протоколи за издържани изпити по Учебен план.
17. Други документи съгласно изискванията на ФС.

Нямам забележки към представените документи и материали.

2.Кратки биографични данни за докторанта

Докторантът Владимир Добрев е роден през 1987 г. Завършил е средно образование в гр. Хасково, бакалавърска специалност Екология и опазване на екосистемите в ПУ „Паисий Хилендарски” през 2010 г. През 2012 г. завършва магистърска програма в Биологическия факултет – Екология и опазване на екосистемите на ПУ с квалификация „еколог“. През 2012 г. започва задочна докторантура в кат. „Екология и ООС“, ПУ „Паисий Хилендарски“ като през 2018 г. е отчислен с право на защита. В момента работи в БДЗП като експерт еколог. Владее английски, руски и словенски език.

Докторантът представя написан дисертационният си труд в предвидения за обучението по докторската програма срок. В него Владимир Добрев демонстрира високо ниво на професионална подготовка, умение по отношение на интерпретацията на получените данни, компютърна грамотност, добър научен стил, което го представя като изграден и мотивиран изследовател в областта на екологията.

3.Актуалност на темата

Силното антропогенно повлияване на околната среда вече е безспорен факт. Птиците са една от най-широко разпространените групи гръбначни животни, чиито представители се срещат от Арктика до Антарктида. Много видове могат да изминават бързо огромни

разстояния – от порядъка на няколко хиляди километра, а ако се налага дори с това да прелитат над морета, пустини или планини. Птиците разполагат и с изключителни способности за навигация и ориентация, като са способни да запомнят и намерят отново места, които вече веднъж са посетили, в този смисъл лешоядите представляват много специфична група. Като голяма част от останалите видове лешояди на Стария свят, египетският е застрашен от изчезване не само в Европа, а и в световен мащаб. Ето защо проучване на миграционната екология на египетския лешояд е не само разкриване на нови аспекти от биологията и екологията на вида, но и стъпка към разработването на адекватни консервационни мерки за опазването на този изчезващ вид, което прави разработката изключително актуална.

Целта на дисертационния труд е ясно и точно формулирана. Поставени са пет научни задачи за решаването на поставената цел.

4.Познаване на проблема

Литературният преглед по проблематиката на дисертационния труд, представен от Добрев е на 290 литературни източника, от които 6 на кирилица и 284 на латиница. В него са включени подробни данни свързани с биологията и екологията на вида, миграциите и статута му.

Представеният обем информация доказва актуалността на проблема свързан с целта на проведеното изследване и доказва много добро познаване на тематиката на разработката от докторанта.

5.Методика на изследване

В тази глава са представени районът на проучването и материали и методи. Методиката на проведеното проучване е съвременна и актуална. Тя включва комплекс от теренни и математически методи. Представени са теренни методи с цел маркиране чрез сателитни предаватели, методи за анализ на местата с миграционни коридори, движение по време на миграция на млади и възрастни птици, определяне на местата за почивка и хранене, анализ на смъртността и определяне на индивидуалните участъци на птиците. Всичко това е извършено със специален софтуер и различни математически програми, което е доказателство за високата научна стойността на проучването.

6.Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационния труд включва всички части необходими за подобен род разработки, а именно: Увод, Литературен обзор, Цел и задачи, Район на проучване, материали и методи, Резултати и обсъждане, Заключение, Приноси, Литература, Приложение. Той е в обем от 134 страници, като включва 8 таблици, 13 фигури и 2 приложения.

Тъй като в работата основна е главата Резултати и обсъждане ще обърна внимание на някои аспекти от нея:

Главата е в обем от 50 страници. В нея се посочват резултатите от приложените математически подходи в хода на проучването. След всеки резултат има специално отделено място за обсъждане, макар че според мен е по-правилно това да бъде дискусия, тъй като тук автора посочва най-вече сравняване на неговите данни с тези на други автори. За мен би трябвало да се наблегне повече на собствения анализ на данните. Много важна част от тази глава са описанието на установените заплахи за вида, установени в хода на проучването. Предлагат се и конкретни мерки за избягването им, което още веднъж доказва високия научен принос на изследването.

Работата завършва със заключение и изводи, където се обобщават установените тенденции от проучването, свързани с поставената цел и задачите. То е подробно и извежда тенденциите от извършеното проучване. След заключението са формулирани и единадесет извода. По мое мнение тази част трябва да бъде само с изводи, тъй като в хода на цялата разработка се отделя място за обобщение. Не са посочени конкретни изводи за заплахите и мерките за опазване, които независимо че са дадени самостоятелно трябва да намерят място във финала на работата..

На фона на огромният брой анализи считам, че изведените изводи демонстрират уменията за обобщаване и анализ на резултати, което е едно от условията за успешно завършен курс на обучение за дикторска степен.

7. Приноси на разработката и значимост за науката и практиката

От докторантът Владимир Добрев е представена справка за приносите на дисертационния труд, които са разпределени като приноси с оригинален характер – 4, с потвърдителен характер -3 и с научно-приложен характер 3.

Бих искала да посоча някои от тях като - Разкрита е най-значимата причина за смъртност при младите египетски лешояди по време на първата им есенна миграция. - Идентифицирани са основните миграционни коридори, места с тесен фронт на миграция и места за почивка и хранене по миграционния път за балканската популация на

египетския лешояд. - Определени са местата за зимуване на вида. - Изчислена е големината на индивидуалният участък на младите птици в местата за зимуване и на възрастните птици, както в местата за зимуване, така и в местата за размножаване на балканската популация на вида. А от научно – приложните се посочва че са идентифицирани основните заплахи за вида, разкрити са причините аз смъртност и са дадени препоръки за опазването на вида.

По мое мнение приносите за формулирани много лаконично, а работата би спечелила ако те бяха представени по пълно и подробно, като се подчертае оригиналността на изследването.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Във връзка с дисертационния труд са представени четири броя публикации в реферирани издание, три от които са в импакт фактор. Това отговаря и превишава критериите на Правилника за развитие на академичния състав на ПУ по направление “Биологически науки, т.6.5.

В една от научните публикации Владимир Добрев е първи автор. Представените материали имат качества на завършени научни трудове , които са разгледани части от дисертационния труд.

Няма представен списък на цитирания.

9. Лично участие на докторантката

Представения дисертационен труд от Владимир Добрев е резултат от дълго и задълбочено научно изследване. Получените резултати са описани правилно и последователно, а общенията и изводите отразяват постигната цел и задачи. Използваният точен, аналитичен стил ми дава основание да приема, че е налице личното участие на докторанта в разработвания научен проблем. Авторска заслуга са получените резултати, анализи и приноси.

10. Автореферат

Представеният автореферат представя ясно и точно структурата на дисертацията и обективно отразява основните разработки от нея. Изготвен е според изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ, ПРАС на ПУ “П.Хилендарски“ по направление 4.3. Биологически науки

11. Въпроси, бележки и препоръки

Основните ми бележки по представеният дисертационен труд се отнасят към оформянето и представяне на някои от разделите му.

По отношение на литературният обзор - считам че е прекалено обстоятелствен и в голям обем от 36 страници; посочени са твърде подробни данни относно разглеждания проблем. Според мен е по-правилно да се каже географски район на изследването, а не обхват. Останалите бележки съм посочила в хода на изложението.

Към докторанта имам въпрос:

1. Как реално вижда прилагането на посочените препоръки за опазване на вида в практиката.?

12. Лични впечатления

Познавам докторанта от периода на обучение в бакалавърския и магистърски курс и от това в докторската програма по „Екология и опазване на екосистемите” към катедра „Екология и ООС” на ПУ. Според мен той е млад човек който показва желание за усвояване на знания в областта на екологията. С разработването на дисертацията си и положените изпити през периода на обучение, както и от предварителното обсъждане на работата ѝ става ясно, че той има база професионални знания по проучвания проблем, добре се справя с отговорите на поставените му въпроси, умее да се представя пред аудитория.

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам изследването да се продължи и да се предоставят данните на компетентните органи на национално и международно ниво и институции, занимаващи се с опазването египетския лешояд у нас и в Европа.

Заклучение

Представеният от докторантката Владимир Дамянов Добрев дисертационен труд съдържа научни и научно-приложни резултати. Разработката отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в РБългария / ЗРАСРБ/ и, правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответният правилник на Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва добри професионални и теоретични знания и умения за аналитична работа на Владимир Добрев, демонстрира качества за самостоятелно провеждане на научно изследване, представяне, анализ и обобщаване на резултатите.

Поради всичко гореизложено, убедено давам своята **„Положителна“** оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по горе: дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси. Предлагам на почитаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Владимир Добрев в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма “Екология и опазване на екосистемите“.

02.02.2019г

Пловдив

Рецензент:

(проф. д-р Ил. Велчева)